

Істина стара як світ - в історії все повторюється.

Проводити паралелі в подіях не тільки важко, але де-
жали неможливо. І все ж, спокуса це інша. Тим ыльше,
що події 19-21 серпня цього року в країні "заставля-
ють" висловитись.

Все сталося, як відомо вранці. В Москві дуже ра-
но, в Ужгороді дещо пізніше. Іронізуючи /а зараз це
легше/, можна погодитись з тими "лідерами", які че-
кали, що "такое должно было рано или поздно случить-
ся". Так, ми усі, хто боячись, хто з надією, будучи
попереджені колишніми міністрами іноземних справ та
членом Президентської Ради Союзу /а сьогодні уже і
колишніми членами КПРС/ "чекали" цього.

І все одно переворот стався зненацька і начебто
рано, хоч і безнадійно пізно для кучки реакціонерів...

Але повернемось в Ужгород. Понеділок, 19 серпня.

9 годин ранку. Міська Рада народних депутатів...

Ряд депутатів, що зібрались у першого заступника
голови міськвиконкому наполягають на скликанні поза-

ческої міської сесії народних депутатів. Іде збір необхідних 25 підписів /згідно регламенту/ для скликання сесії. За вимогою депутатів, заступник голови зв"язується з облвиконкомом. На тому кінці дроту осoba не нижче першого заступника голови облвиконкому "заспокоює", що, мовляв, все нормальню, обласні власті ніяких вказівок, крім /!/ управління внутрішніх справ та держбезпеки, не отримували. Ось тобі і вищестояща влада, подумалось, чи до позиції тут?

А в цей час, в Москві з військового броньовика Президент Росії зачитує "Звернення до громадян Росії". 21 серпня, під вечір, усі звернення і заяви, що приймалися услід президентського літака, що взяв курс на Крим із групою членів ДКМС, різними держструктурами, органами і організаціями, не встигатимуть зачитувати диктори диртелерадіо країни. Але це буде аж 21 серпня, а поки...

Сесія Ужгородської міської Ради почала свою роботу 19 серпня о 15-й годині, як і планувалось. Ініціативною групою депутатів, заздалегіль заготовлено і роздано учасникам сесії проект Звернення до Верховної

Ради УРСР та громадян Ужгорода, яке після прийняття та прохання депутатів /через тижневий графік выходу "Карпатського краю" по вівторках/, було сором"язливо "сховано" в "Новинах Закарпаття", № 159 від 21 серпня 1991 року. Хоч і за це спасибі...

Значно пізніше ми дізнаємось, що на сесію прибуло більше депутатів, але після ознайомлення останніх з проектом Звернення, нас залишилось трохи більше для повноважності сесії. Можливо ті, хто повернув назад, чекали інших питань в порядку денному. Так, було це ще не так давно, коли після чергової "історичної" полії", організовувались збори в трудових колективах та організаціях "по-одобрянським" мотивам та із завершенням чергового ХХІІІ, ХХІІУ, ХХІІ...

Так, ніхто не збирав людей. Як і тоді, до квітня 1985-го, розмови перебрались на кухні квартир, адже ДКНС заборонив... Навіть проводити сесію міськради "зверху" нам не радили...

Але сесія іде. Уважно слухаємо виступ голови Верховної Ради УРСР по радіо, до речі, потенційного кандидата в Президенти України. /Пізніше, в ужежині

згадуваному номері "Новин Закарпаття", правда, не на другій, а на першій сторінці було надруковано склад окружної виборчою комісії по виборах президента. Але це буде через день... /

А поки... Досить розмірний виступ Голови Вархової Ради УРСР, у "володіннях" якого /Кримська автономія ще в складі України/ оточено й ізольовано, від решти світу Президента СРСР та попередження одного з депутатів сесії про недоцільність визначення позиції депутатів сесії, здається, збільшує число пессимістів у сесійному залі і зменшує кількість тих, які готові плати реальні оцінки тому, що відбувається.

Чомусь в історії завжди так: половинчатість, нерішучість - це провокування реакції.

І все ж Звернення прийнято! На совіті тих, хто голосували проти /2/ і утримались /4/ або не голосували зовсім /2/, те, що Звернення так і не стало рішенням сесії через відсутність 50 процентів + один голос депутатів від чисельного складу депутатії міста. Так чи інакше, а єдина в області Рада не тільки визначила свою позицію до політичної ситуації в країні, але й найточніше висловила своє відношення до ДМНС.

От і вір після цього, що Ужгородська міська Рада народних депутатів не компетентна, "клуб дилетантів", що в її складі переважають політикані, тощо.

Звичайно, наївно припускати, що позиція депутатів суттєво вплинула на ситуацію. Альє тоді, коли в Москві лідери /!/ Росії зайнняли тверду позицію до заговорщиків і діяли рішуче, нас на Україні заспокоювали, що надзвичайного стану у нас не введено, а найголовніше - це жива і підготовка до зими. Так, це важливо але не з диктатурою вічно зимувати!

Рішення чесії таким чином стало випробуванням на власну позицію Ради, екзамен демократії міста.

Однак, у час, коли інформації обмаль, коли вищестоящи мовчать або говорять довго і нічого, коли одним розчерком пера ДЖНС фактично заборонив діяльність громадсько-культурних об"єднань і товариств та політичних організацій і партій, крім однієї /і це в нашій багатонаціональній області!/, позиція Ради була почута громадянами міста.

Так, ці 73 години, до яких ми йшли через голод 1933-го і репресій 1937-го, через насильну колективі-

зацио і геноцид до власного народу, через випробування війною і переворот 1964-го, через "розвинутий соціалізм" і холодну війну, довгі 73 роки, висвітлили багато і багатьох. Усі 73 роки - це боротьба заради ідеї. Її ціна - мільйони життів. З 19 серпня була спроба відновити лічбу жертвам за ідею. Скажемо спасибі демократам, що спробу припинено. Так, так. Саме Росія врятувала незалежність України і не тільки України.

Мета статті не пошуки винуватців, мета запобігти подібному, визначиться із власною позицією до подій, до лідерів, до політичних сил, до народу...

Ю.В.КЛЮЧЕВСЬКИЙ